JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

L. A. GEELHOED

29 päivänä huhtikuuta 2004 [1]

I Johdanto

1. Esillä olevassa EY 226 artiklaan perustuvassa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä komissio väittää, että Espanjan kuningaskunta ei ole saattanut kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5 päivänä huhtikuuta 1993 annettua neuvoston direktiiviä 93/13/ETY [2] (jäljempänä direktiivi) kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöään, joten se ei ole noudattanut perustamissopimuksen ja kyseisen direktiivin mukaisia velvoitteitaan.

2. Komission väite koskee erityisesti kahta asiaa. Ensimmäinen väite koskee sitä, että Espanjan kuningaskunta on laiminlyönyt direktiivin 5 artiklan kolmannessa virkkeessä esitetyn tulkintasäännön saattamisen moitteettomasti osaksi kansallista lainsäädäntöä. Toinen väite koskee direktiivin 6 artiklan 2 kohdan, joka koskee sovellettavan lain valintaa, virheellistä täytäntöönpanoa. Direktiivin täytäntöönpanoaika päättyi 31.12.1994.

II Komission ensimmäinen väite: direktiivin 5 artiklan kolmas virke

3. Komission ensimmäinen väite koskee direktiivin 5 artiklan kolmannen virkkeen saattamista osaksi Espanjan lainsäädäntöä. Tämän 5 artiklan mukaisesti pääsääntönä on, että kun kuluttajasopimusten ehdot on laadittu kirjallisesti, niiden on aina oltava laadittu selkeästi ja ymmärrettävästi. Lisäksi säännöksen toiseen ja kolmanteen virkkeeseen sisältyy seuraava tulkintasääntö:

"— — Jos ehdon merkityksestä syntyy epäilystä, kuluttajalle suotuisin tulkinta on etusijalla. Tätä tulkintasääntöä ei sovelleta 7 artiklan 2 kohdassa säädettyjen menettelyjen yhteydessä."

1 — Alkuperäinen kieli: hollanti.

2 — EYVL L 95, s. 29.

Nämä 7 artiklan 2 kohdassa säädetyt menettelyt ovat ns. kollektiivisia kieltokanteita koskevia menettelyjä, "— — joiden mukaisesti henkilöt ja järjestöt, joilla on kansallisen lainsäädännön mukaisesti laillinen etu suojella kuluttajia, voivat kansallisen lainsäädännön mukaisesti saattaa asian käsiteltäväksi tuomioistuimessa tai toimivaltaisessa viranomaisessa, jotka voivat päättää, ovatko yleiseen käyttöön laaditut sopimusehdot luonteeltaan kohtuuttomia, ja käyttää riittäviä ja tehokkaita keinoja tällaisten ehtojen käytön lopettamiseksi". Ehto katsotaan 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti "kohtuuttomaksi", jos se "— — hyvän tavan vastaisesti aiheuttaa kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille".

4. Direktiivi on saatettu osaksi Espanjan lainsäädäntöä yleisistä sopimusehdoista ja kuluttajien ja käyttäjien suojelemisesta 19.7.1984 annetun yleisen lain nro 26/1984 [3] (jäljempänä yleinen laki nro 26/1984) muuttamisesta 13.4.1998 annetulla lailla nro 7/1998 [4] (jäljempänä laki nro 7/1998). Lailla nro 7/1998 muutetun yleisen lain nro 26/1984 10 §:n 2 momentissa direktiivin 5 artikla pannaan täytäntöön seuraavasti:

"Jos ehdon merkityksestä syntyy epäilystä, kuluttajalle suotuisin tulkinta on etusijalla."

Direktiivin 5 artiklan kolmannen virkkeen mukaista säännöstä ei ole saatettu osaksi Espanjan lainsäädäntöä.

5. Komissio katsoo, että Espanjan lainsäätäjä ei ole saattanut säännöstä moitteettomasti osaksi kansallista lainsäädäntöä, koska se ei ole säätänyt, että direktiivin 5 artiklan toiseen virkkeeseen sisältyvää säännöstä, joka koskee kuluttajalle suotuisaa tulkintaa, ei sovelleta kollektiivisten kieltokanteiden yhteydessä. Komissio katsoo, että tällainen kieltokannemenettely voisi vaarantua, jos myyjä juuri viittaamalla tähän tulkintasääntöön voisi saada aikaan sen, että ehtoa ei katsota kohtuuttomaksi. Toisin kuin Espanjan hallitus esittää, muutetun yleisen lain nro 26/1984 10 §:n 2 momentin perusteella ei voida päätellä, että tätä tulkintasääntöä sovelletaan ainoastaan yksittäisten kanteiden yhteydessä. Koska puuttuu nimenomainen säännös, jonka mukaisesti tätä sääntöä sovelletaan ainoastaan yksittäisiin kanteisiin, on pääteltävä, että sääntöä sovelletaan molemman tyyppisiin kanteisiin.

6. Espanjan hallitus muistuttaa siitä, että Espanjan lainsäädäntöön sisältyvät sekä yksittäiset kanteet että kollektiiviset kanteet

3 — 19.7.1984 annettu Ley General 26/1984, para la Defensa de los Consumidores y Usarios, *Boletín Oficial del Estado* nro 176, 24.7.1984, s. 21686.

4 — 13.4.1998 annettu Ley 7/1998, sobre Condiciones Generales de la Contratación, *Boletín Oficial del Estado* nro 89, 14.4.1998, s. 12304.

ja että direktiivin 5 artiklan toiseen virkkeeseen sisältyvää tulkintasääntöä sovelletaan ainoastaan yksittäisten kanteiden yhteydessä. Espanjan hallitus muistuttaa myös siitä, että jos ehto katsotaan kollektiivisten kanteiden yhteydessä tavanomaisten tulkintasääntöjen mukaisesti epäselväksi ja kohtuuttomaksi, kanne hyväksytään, ilman että asiassa voidaan käyttää jollekin kuluttajalle suotuisaa tarkempaa tulkintaa. Espanjan hallitus myös huomauttaa, että Espanjan lainsäädäntöön, jossa kuluttajalle tarjotaan laajempi suoja kuin direktiivissä, sisältyy luettelo ehdoista, jotka katsotaan kaikissa tapauksissa kohtuuttomiksi. Tämän luettelon pakottava luonne estää vetoamasta kuluttajalle suotuisaan tulkintaan, mikä heikentäisi kollektiivisia kieltokanteita. Koska tässä on kysymys itsestään selvästä asiasta, Espanjan hallitus ei ymmärrä, mitä hyötyä olisi siitä, että direktiivin 5 artiklan kolmas virke toistettaisiin kirjaimellisesti Espanjan lainsäädännössä. Espanjan hallitus päättelee, että tämän säännön soveltaminen varmistetaan täysin Espanjan oikeusjärjestyksessä. Espanjan hallitus muistuttaa tässä yhteydessä myös siitä, että Espanjan Código Civilin (siviililaki) 1228 §:n mukaisesti "sopimuksen epäselvien ehtojen tulkinta ei saa olla suotuisaa osapuolelle, joka on vastuussa tästä epäselvyydestä". Lisäksi Tribunal Supremon oikeuskäytännössä on vahvistettu, että tätä sääntöä sovelletaan liittymissopimusten yhteydessä.

7. Osapuolet eivät ole ensimmäisen väitteen osalta niinkään eri mieltä 5 artiklan mukaisen velvoitteen sisällöstä vaan siitä, millä tavalla tämä velvoite on vahvistettava kansallisessa lainsäädännössä. Komissio katsoo, että 5 artiklan kolmannessa virkkeessä tarkoitetun kuluttajalle suotuisaa tulkintaa koskevan tulkintasäännön, joka tunnetaan myös sääntönä, jonka mukaan tulkinta tapahtuu laatijan vahingoksi, soveltamisalan rajoittamisen on käytävä tarkasti ilmi lakitekstistä. Espanjan hallitus vetoaa siihen, että Espanjan lainsäädäntöjärjestelmästä johtuu, että tätä tulkintasääntöä sovelletaan ainoastaan yksittäisten kanteiden yhteydessä ja että siksi on tarpeetonta säätää nimenomaisesti, että tulkintasääntöä ei sovelleta direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen kollektiivisten kieltokanteiden yhteydessä. Espanjan hallitus toteaa sisällöllisemmältä kannalta, että (yksittäiselle) kuluttajalle suotuisaa tulkintaa koskevaa tulkintasääntöä ei ole myöskään sovellettava sellaisen kanteen yhteydessä, jolla pyritään kieltämään tiettyjen kohtuuttomien ehtojen yleinen käyttö.

8. Yhteisöjen tuomioistuin on vahvistanut vakiintuneessa oikeuskäytännössään, että jäsenvaltioilla on EY:n perustamissopimuksen 249 artiklan nojalla oikeus valita muoto ja keinot direktiivillä tavoitellun tuloksen toteuttamiseksi. Samalla yhteisöjen tuomioistuin on täsmentänyt, että direktiivin saattaminen osaksi kansallista oikeusjärjestystä ei välttämättä edellytä sitä, että sen säännökset olisi samanmuotoisina ja sanasta sanaan toistettava nimenomaisessa erityisessä säännöksessä. Yleinen oikeustila saattaa direktiivin sisällön huomioon ottaen olla tältä osin riittävä, mikäli sillä turvataan direktiivin täysimääräinen soveltaminen riittävän selvästi ja täsmällisesti, jotta siinä tapauksessa, että direktiivillä pyritään luomaan oikeuksia yksityishenkilöille, heillä on

mahdollisuus tuntea kaikki oikeutensa ja tarvittaessa mahdollisuus vedota niihin kansallisissa tuomioistuimissa. [5] Tämä viimeksi mainittu edellytys on erityisen tärkeä silloin, kun direktiivillä myönnetään oikeuksia toisten jäsenvaltioiden kansalaisille, kuten aina kuluttajansuojan alalla.

9. Näin ollen kansallisella lainsäädännöllä on taattava, että direktiivillä tavoiteltu tulos todellakin saavutetaan. Direktiivissä yksityishenkilöille säädetyt oikeudet on muotoiltava selkeästi ja avoimesti. Lisäksi toimivaltaisten kansallisten elinten (tuomioistuinten) on voitava valvoa tehokkaasti näiden oikeuksien kunnioittamista. Jos on epävarmaa, vastaako kansallinen lainsäädäntö direktiivin säännöksiä, joilla pyritään suomaan oikeuksia yksityishenkilöille, tätä puutetta ei voida korjata vetoamalla mahdollisuuteen tulkita systemaattisesti näitä säännöksiä tai viittaamalla kansallisten tuomioistuinten mahdollisuuteen tulkita niitä yhdenmukaisesti direktiivin kanssa. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut, erityisesti kuluttajan etujen suojelun kaltaisella alalla kansallinen vakiintunutkaan oikeuskäytäntö, jolla tulkitaan kansallisen oikeuden säännöksiä yhdenmukaisesti direktiivissä säädettyjen edellytysten kanssa, ei voi olla riittävän selvää ja täsmällistä, jotta sillä täytettäisiin oikeusvarmuuden vaatimukset. [6]

10. Vaikka direktiivin 5 artiklan toinen virke on sanasta sanaan sisällytetty Espanjan lainsäädäntöön, tässä tapauksessa on kysymys siitä, käykö riittävän selvästi ilmi, että tämän tulkintasäännön soveltamisala on rajoitettu koskemaan ainoastaan yksittäisiä kanteita ja että direktiivin 5 artiklan kolmannen virkkeen mukaisesti tulkintasääntöä ei siten sovelleta kollektiivisten kieltokanteiden yhteydessä. Arvioitaessa, onko direktiivillä tässä yhteydessä tavoitellun tuloksen toteutuminen varmistettu, on aluksi selvitettävä tämän melko paradoksaaliselta vaikuttavan säännöksen tarkoitusta.

11. Direktiivin 5 artiklan toiseen virkkeeseen sisältyvä tulkintasääntö on luonteeltaan toissijainen, sillä sitä sovelletaan vasta siinä tapauksessa, että yleisten tulkintamenetelmien perusteella toteutetun ehdon arvioinnin jälkeen jää epäilyksiä ehdon merkityksestä. Kuluttajan ja myyjän välisen sopimusehtoa koskevan riita-asian yhteydessä ehtoa tulkitaan kuluttajalle suotuisasti. Ehdon epäselvyyden ja siitä aiheutuvien seurausten katsotaan johtuvan myyjän toiminnasta. Tässä on kysymys tilanteista, joissa sopimus on tullut voimaan ja ehdon kohtuuttomuutta on arvioitava jälkikäteen. Tämä tulkintasääntö on direktiivin tavoitteen mukainen pyrittäessä suojelemaan kuluttajaa (rajat ylittävien) liiketoimien yhteydessä.

12. Kuluttajajärjestöjen nostamat kollektiiviset kieltokanteet eroavat joiltakin oleellisilta piirteiltään yksittäisten kuluttajien myyjää vastaan nostamista kanteista. Kollektiivisilla

5 — Ks. esim. asia , komissio v. Saksa, tuomio 11.8.1995 (Kok. 1995, s. I-2303, 18 kohta).

6 — Asia , komissio v. Alankomaat, tuomio 10.5.2001 (Kok. 2001, s. I-3541, 21 kohta).

kieltokanteilla pyritään yleisesti suojelemaan kuluttajaa ennalta ehkäisevin toimin yleisiin ehtoihin sisältyviltä sopimusehdoilta, jotka on katsottava kohtuuttomiksi. Tässä yhteydessä kuluttajan ja myyjän välinen epätasapaino poistetaan ryhtymällä toimiin ilman kuluttajaa.[7] Kyseisten ehtojen arviointi tapahtuu tällöin abstraktilla tavalla, ilman että ratkaisusta koituisi vaatijalle konkreettista omaa etua.

13. Direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kanteen yhteydessä kyseisen oikeudellisen tai hallinnollisen viranomaisen on käyttäen kansallisen lainsäädännön mukaisia tulkintamenetelmiä arvioitava, onko ehtoa pidettävä direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna kohtuuttomana sopimusehtona, ja tarvittaessa ryhdyttävä toimiin ehdon käytön lopettamiseksi. Jos jatkuvien epäilyjen vallitessa olisi mahdollista tulkita ehtoa kuluttajalle suotuisasti soveltamalla sääntöä, jonka mukaan tulkinta tapahtuu laatijan vahingoksi, ehto, jonka ei loppujen lopuksi tarvitse olla kuluttajan etujen mukainen, jäisi voimaan. Jotta kuluttajan kannalta toivottavin tulos saavutettaisiin, abstraktin arvioinnin yhteydessä kollektiivisessa kieltokanteessa on pidettävä lähtökohtana ehdon kielteisiä vaikutuksia kuluttajan etuihin. On kuitenkin paradoksaalista, että tässä tilanteessa kuluttajan kannalta kielteinen tulkinta johtaa kuluttajan laajempaan suojaan.

14. Edellä mainittu seikka on syynä siihen, että direktiivin 5 artiklan toiseen virkkeeseen sisältyvää tulkintasääntöä ei sovelleta kollektiivisten kieltokanteiden yhteydessä. Yleisiin ehtoihin sisältyvien sopimusehtojen, joita on tarkoitus soveltaa useissa sopimussuhteissa, on oltava direktiivin 5 artiklan ensimmäisen virkkeen mukaisesti täysin selkeät ja ymmärrettävät kuluttajalle. Niiden merkitys ei saa riippua ehdon mahdollisista erilaisista tulkinnoista.

15. Näin ollen kansallisessa oikeusjärjestyksessä on varmistettava, että yleiseen käyttöön tarkoitettujen ehtojen arviointi direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen kollektiivisten kieltokanteiden yhteydessä johtaa kuluttajan kannalta toivottavimpaan tulokseen. Direktiivin näkökulmasta tämä tulos saavutetaan estämällä se, että arvioinnin yhteydessä voidaan soveltaa sääntöä, jonka mukaan tulkinta tapahtuu laatijan vahingoksi, ja tällöin lähtökohtana käytetään ainoastaan kansallisen lainsäädännön mukaisia tulkintasääntöjä.

16. Espanjan hallitus katsoo, että direktiivillä tavoitellun tuloksen saavuttaminen varmistetaan yhtäältä kuluttajien suojelua koskevalla sääntelyjärjestelmällä ja toisaalta yleisillä sopimusehdoilla. Siitä tosiasiasta, että ainoastaan direktiivin 5 artiklan toinen virke on sisällytetty yksittäisiä kanteita koskeviin säännöksiin (lailla nro 7/1998 muutetun yleisen lain nro 26/1984 10 §:n 2 momentti), ilmenee, että niihin sisällytettyä direktiivin 5 artiklan kolmannen virkkeen mukaista tulkintasääntöä ei sovelleta kollektiivisten

7 — Yhdistetyt asiat, komissio v. Italia, tuomio 24.1.2002 (Kok. s. I-819, 14 ja 15 kohta).

kieltokanteiden yhteydessä. Kyseiset toimet sisältyvät lain nro 7/1998 IV lukuun (lain 12–20 §:ään). Lisäksi Espanjan hallitus muistuttaa siitä, että Espanjan lainsäädännössä tarjotaan laajempi suoja kuin direktiivissä esittämällä luettelo ehdoista, jotka ovat mitättömiä. Tällä tavalla direktiivin täysi vaikutus olisi varmistettu myös arvioitaessa ehtoja kollektiivisten kieltokanteiden yhteydessä.

17. Kuten komissio väittää, Espanjan lainsäädännössä on toisaalta merkkejä siitä, että kuluttajalle suotuisaa tulkintaa koskevaa tulkintasääntöä sovelletaan yleisesti. Lailla nro 7/1998 muutetun yleisen lain nro 26/1984 10 §:n 3 momentissa, joka seuraa tämän tulkintasäännön sisältävää säännöstä, säädetään, että ehtoihin, jotka ovat luonteeltaan yleisistä sopimusehdoista annetussa laissa tarkoitettuja yleisiä ehtoja, sovelletaan samalla tavoin kyseisen lain säännöksiä. Tämän lain 6 §:n 2 momenttiin sisältyy myös kuluttajalle suotuisaa tulkintaa koskeva tulkintasääntö: epäilykset epäselvien yleisten ehtojen tulkinnasta ratkaistaan sopimukseen mukaan tulleen osapuolen eduksi. Jos Espanjan lainsäätäjä olisi halunnut rajoittaa tulkintasäännön soveltamisalan koskemaan yksittäisiä kanteita, siitä olisi voitu säätää selkeästi joko yleisen lain nro 26/1984 10 §:n 3 momentissa tai lain nro 7/1998 6 §:ssä. Koska näin ei ole tapahtunut, voidaan päätellä johdonmukaisesti, että tätä sääntöä sovelletaan molemman tyyppisiin kanteisiin.

18. Ei ole olemassa konkreettisia viitteitä siitä, että sääntöä, jonka mukaan tulkinta tapahtuu laatijan vahingoksi, käytetään tosiasiallisesti direktiivin vastaisesti arvioitaessa ehtoja kollektiivisten kieltokanteiden yhteydessä, joten ei voida varmasti todeta, että Espanjan oikeusjärjestyksessä ei saavuteta direktiivillä tavoiteltua tulosta. Asian kannalta merkityksellisten säännösten soveltamisalasta ei myöskään käy ilmi, että olisi oikeudellisesti mahdollista soveltaa tätä tulkintasääntöä direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin. Jos säännösten tulkintaa koskeva sääntö vaikuttaa osaltaan säännösten sisältöön, sääntö on esitettävä samalla tavalla kuin säännökset, joihin se liittyy. Näin ollen katson, että Espanjan oikeusjärjestyksessä ei ole varmistettu riittävästi, että direktiivin 5 artiklan 2 kohtaan sisältyvää tulkintasääntöä ei voida soveltaa direktiivin 7 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen kanteiden yhteydessä.

19. Komission ensimmäinen väite on näin ollen perusteltu.

III Komission toinen väite: direktiivin 6 artiklan 2 kohta

20. Komission toinen väite koskee tapaa, jolla direktiivin 6 artiklan 2 kohta on sisällytetty Espanjan lainsäädäntöön. Säännöksessä säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet, jotta kuluttajat eivät jäisi ilman tämän direktiivin mukaista suojaa siitä syystä, että sopimukseen päätetään soveltaa kolmannen valtion lainsäädäntöä, kun sopimuksella on läheinen yhteys jäsenvaltioiden alueeseen."

21. Lailla nro 7/1998 muutetun yleisen lain nro 26/1984 10 a §:n 3 momentti, joka vastaa direktiivin 6 artiklan 2 kohdan sanamuotoa Espanjan lainsäädännössä, kuuluu seuraavasti: "Kuluttajien suojelua kohtuuttomilta sopimusehdoilta koskevia säännöksiä sovelletaan osapuolten sopimuksessa sovellettavaksi valitseman lain valinnasta riippumatta sopimussuhteisiin sovellettavasta laista tehdyn vuoden 1980 Rooman yleissopimuksen 5 artiklassa määrättyjen ehtojen mukaisesti."

22. Sopimussuhteisiin sovellettavasta laista tehdyn Rooman yleissopimuksen (jäljempänä vuoden 1980 Rooman yleissopimus) 5 artiklan 2 kohdassa määrätään, että lakiviittaus ei saa johtaa siihen, että kuluttaja menettäisi sen valtion lain pakottavin säännöksin hänelle annetun suojan, jossa hänen asuinpaikkansa on, jos kyseessä on jokin tässä artiklassa mainituista tilanteista. Tätä määräystä sovelletaan 5 artiklan 1 kohdan mukaisesti kuluttajien tekemiin sopimuksiin, jotka koskevat tavaroiden toimittamista, palvelujen suorittamista sekä tällaisten toimitusten tai suoritusten rahoittamista.

23. Tässä yhteydessä merkitystä on lisäksi lain nro 7/1998 3 §:n 2 momentilla, jossa säädetään seuraavaa:

"Lisäksi [tätä lakia] sovelletaan sopimuksiin, joihin sovelletaan ulkomaista lakia, kun osapuoli on ilmaissut tahtonsa Espanjan alueella ja kun hänen asuinpaikkansa on Espanjassa, tämän kuitenkaan rajoittamatta sopimusten ja kansainvälisten sopimusten soveltamista."

24. Komissio muistuttaa siitä, että direktiivin 6 artiklan 2 kohdan tavoitteena on suojan tarjoaminen kaikille kuluttajille tehtäessä kaikentyyppisiä sopimuksia myyjän kanssa,

kun taas muutetun yleisen lain 10 a §:ssä tämä suoja rajoitetaan koskemaan tietyntyyppisiä sopimuksia (vuoden 1980 Rooman yleissopimuksen 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja sopimuksia) siinä tapauksessa, että tietyt edellytykset (vuoden 1980 Rooman yleissopimuksen 5 artiklan 2 kohdassa määrätyt edellytykset) täyttyvät. Nämä edellytykset ovat tiukemmat kuin direktiivin 6 artiklan 2 kohdassa säädetty ainoa edellytys, jonka mukaan "sopimuksella on läheinen yhteys jäsenvaltioiden alueeseen".

25. Espanjan hallituksen mukaan kuluttajan suojelua kohtuuttomilta ehdoilta koskevien espanjalaisten säännösten integroidun (systemaattisen) tulkinnan (interpretación integradora) mukaisesti kyseiset säännökset ovat pakottavia. Niitä sovelletaan osapuolten sopimuksessa sovellettavan lain valinnasta riippumatta. Säännöksissä otetaan huomioon sekä direktiivi että vuoden 1980 Rooman yleissopimus. Espanjan hallitus korostaa, että lain nro 7/1998 3 §:n 2 momentissa säädetään, että Espanjan lain soveltaminen on pakollista sopimuksiin, joihin sovelletaan ulkomaista lakia, kun osapuoli on ilmaissut tahtonsa Espanjan alueella ja kun hänen asuinpaikkansa on Espanjassa. Tällä tavalla täytetään Espanjan lakiin yhteydessä olevien sopimusten osalta edellytys, että "sopimuksella on läheinen yhteys jäsenvaltioiden alueeseen".

26. Direktiivin 6 artiklan 2 kohdan tavoitteena on varmistaa, että direktiivin suojaavaa vaikutusta ei tehdä tyhjäksi sillä, että osapuolet valitsevat sopimuksessa, että siihen sovelletaan kolmannen maan lakia. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi direktiivissä käytetään yhteyden laajaa määritelmää: sopimuksella on oltava läheinen yhteys jäsenvaltioiden alueeseen. Muutetun yleisen lain nro 26/1984 10 a §:ssä viitataan vuoden 1980 Rooman yleissopimuksen 5 artiklaan, joten on kysymys siitä, onko direktiivin suojelutavoitetta loukattu.

27. Mielestäni edellä mainittua tavoitetta on loukattu. Direktiivissä säädetty edellytys, että sopimuksella on oltava läheinen yhteys jäsenvaltioiden alueeseen, jättää mahdollisuuden joustavaan tulkintaan. Siten direktiivin suojaava vaikutus on helppo aktivoida, kun osapuolet ovat valinneet kolmannen maan lain sovellettavaksi sopimuksessaan. Toisaalta lailla nro 7/1998 muutetun yleisen lain nro 26/1984 10 a §:n 3 momenttiin sisältyvä viittaus vuoden 1980 Rooman yleissopimuksen 5 artiklaan johtaa siihen, että otetaan käyttöön edellytys, jonka seurauksena direktiivin säännösten soveltamista ei ole varmistettu Espanjan oikeusjärjestyksessä kaikissa niissä tapauksissa, joita direktiivin 6 artiklan 2 kohta koskee.

28. Vuoden 1980 Rooman yleissopimuksen 5 artiklassa sen maan (pakottavan) lain, jossa

kuluttajan asuinpaikka on, soveltaminen osapuolten tekemästä lakiviittauksesta huolimatta riippuu edellytyksistä, joita ei ole sisällytetty direktiiviin: a) sopimuksentekoa on kyseisessä valtiossa edeltänyt kuluttajalle osoitettu tarjous taikka mainonta, ja kuluttaja on tässä valtiossa toteuttanut sopimuksentekoa varten tarvittavat toimenpiteet, b) kuluttajan sopimuskumppani tai tämän edustaja on vastaanottanut kuluttajan tilauksen kyseisessä valtiossa tai c) myyjä on järjestänyt matkan saadakseen kuluttajan tekemään kaupan. Nämä rajoitukset loukkaavat direktiivin 6 artiklan 2 kohdassa edellytetyn suojan tasoa. Lisäksi vuoden 1980 Rooman yleissopimuksen 5 artiklan soveltamisala rajoittuu sen 1 kohdassa mainittuihin sopimuksiin. Tämän määräyksen aineellisen soveltamisalan laajuudesta riippumatta direktiivi koskee kaikkia sopimuksia, joita kuluttaja tekee myyjän kanssa, ja näin ollen ei voida sulkea pois sellaista mahdollisuutta, että tietyntyyppiset sopimukset jäävät virheellisesti 10 a §:n 3 momentin soveltamisalan ulkopuolelle.

29. Espanjan hallitus viittaa lain nro 7/1998 3 §:n 2 momenttiin, missä yhteydessä on myös huomautettava, että tämä säännös koskee ainoastaan yleisiä sopimusehtoja eikä siten erityisesti kuluttajasopimuksia ja että lisäksi siihen sisältyy kaksi rajoittavaa edellytystä, jotka eivät sovellu direktiivin suojajärjestelmään. Myös tässä yhteydessä ovat voimassa samanaikaisesti vaadittavat edellytykset, että kuluttajan asuinpaikka on Espanjassa ja että hän myös on ilmaissut tahtonsa Espanjassa. Nämä vaatimukset myös rajoittavat direktiivin 6 artiklan 2 kohdassa tarjottua suojaa.

30. Espanjan hallitus vetoaa siihen, että direktiivin tavoite saavutetaan käyttäen Espanjan lain kyseisten säännösten systemaattista tai integroitua tulkintaa, mihin vastauksena on viitattava tätä direktiiviä koskevaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöön.[8] Siitä käy ilmi, että yksityishenkilöiden oikeudet, joista on säädetty direktiivissä, on vahvistettava tarkasti ja selkeästi kansallisessa lainsäädännössä. Edellä mainitun perusteella tilanne ei ole lainkaan tällainen direktiivin 6 artiklan 2 kohdan tapauksessa.

31. Näin ollen myös komission toinen väite on perusteltu.

8 — Mainittu edellä alaviitteessä 6.

IV Ratkaisuehdotus

32. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin toteaa seuraavaa:

— Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen ja kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista 5 päivänä huhtikuuta 1993 annetun neuvoston direktiivin 93/13/ETY mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole saattanut kyseisen direktiivin 5 artiklaa ja 6 artiklan 2 kohtaa kokonaan osaksi kansallista lainsäädäntöään.

— Espanjan kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.